

ОБЛІК ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ПРИБУТКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ, ЯК ОДИН ІЗ НАЙВАЖЛИВІШИХ АСПЕКТІВ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ

Олександра СУЩИК

здобувач фахової перед вищої освіти ОПС «Фаховий молодший бакалавр» спеціальності «Економіка»

Відокремлений структурний підрозділ «Кам'янець-Подільський фаховий коледж» НРЗВО «КПДІ», Україна

*Науковий керівник: викладач облікових дисциплін, викладач-методист **Ольга СВИРИДА***

Ключові слова: фінансовий результат, прибуток, збиток, доходи, витрати, операційна діяльність, прибуток нерозподілений, прибуток використаний у звітному році, непокрита збитки.

Здійснення господарської діяльності підприємства передбачає ефективне поєднання великої кількості організаційних, трудових, матеріальних, фінансових та інших ресурсів. Успішність таких дій вимірюється шляхом співставлення отриманого результату з витратами, понесеними для його досягнення. Успішність функціонування підприємства визначається результатами його діяльності, які можуть виражатися у двох формах: позитивній і негативній, тобто прибуток або збиток.

Головною метою створення та подальшого розвитку будь-якого суб'єкту господарської діяльності, незалежно від виду його діяльності чи форми власності, є отримання саме позитивного кінцевого фінансового результату, тобто прибутку. Таким чином, фінансовий результат є одним із найважливіших економічних показників, який узагальнює усі результати господарської діяльності та надає комплексну оцінку ефективності цієї діяльності [2, с.565].

Прибуток є центральною категорією в економіці кожного підприємства, і ця тема завжди привертала значну увагу і викликала дискусії серед фахівців, економістів, бухгалтерів, а також серед управлінців та інших зацікавлених сторін.

Заслуговує на увагу визначення поняття "прибуток", яке дає С.Ф. Покропивний: "Прибуток - це кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства, що являє собою різницю між загальною сумою доходів і витрат на виробництво і реалізацію продукції».

А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик та Л.Д. Буряк трактують прибуток як грошовий вираз частини вартості додаткового продукту, частина заново створеної вартості, виробленої та реалізованої [3, с.218].

Слід зазначити, що у фінансовому менеджменті розрізняють поняття економічного та бухгалтерського прибутку підприємства. Поняття економічного прибутку визначає прибуток як "чисті грошові потоки та зміни вартості активів компанії". Таке трактування прибутку узагальнює кінцеву віддачу на інвестований капітал в усіх її формах.

Поняття бухгалтерського прибутку більш вузьке - воно визначається сумою перевищення отримуваних підприємством доходів над його витратами. Якщо

перше поняття прибутку використовується в практиці оцінки ефективності інвестиційної діяльності підприємства, то друге дає змогу оцінити цю ефективність за його операційною діяльністю.

Прибуток, в тому числі і прибуток від операційної діяльності не є сталою величиною, його розмір зумовлено багатьма чинниками. На величину прибутку впливають як зовнішні, так і внутрішні фактори.

До внутрішніх відносяться фактори, які залежать від діяльності самого підприємства й характеризують різні сторони його роботи. До зовнішніх факторів відносять фактори, які не залежать від діяльності самого підприємства, але деякі з них можуть впливати на темпи зростання прибутку та рентабельності виробництва.

У процесі здійснення виробничої діяльності підприємства, пов'язаної з виробництвом, реалізацією продукції й одержанням прибутку, ці фактори перебувають у тісному взаємозв'язку й залежності. Таким чином, можна зробити висновок, що ті самі елементи процесу виробництва (засоби праці, предмети праці й праця), розглядаються, з одного боку, як основні первинні фактори збільшення обсягу продукції, а з іншого боку - як основні первинні фактори, що визначають витрати виробництва.

Основну масу прибутку підприємства одержують від реалізації продукції. З одержаного прибутку підприємства сплачують до бюджету податок на прибуток та поновлюють власний капітал, створюють резервний капітал, виплачують дохід учасникам та здійснюють інші заходи, передбачені законодавством і установчими документами.

Одержаний прибуток накопичується на рахунку 44 “Нерозподілені прибуток (непокриті збитки)”, на якому його відображають зростаючим підсумком з початку року – до його розподілу і списання після закінчення року.

З метою одержання інформації про суму одержаного і використаного протягом звітного періоду прибутку планом рахунків до зазначеного рахунка передбачено ведення субрахунків: 441 “Прибуток нерозподілений”, 442 “Непокриті збитки”, 443 “Прибуток використаний у звітному періоді” [1, с.327-328].

Напрями розподілу нерозподіленого прибутку визначаються власниками підприємства або їхніми уповноваженими органами згідно з установчими документами.

Нерозподілений прибуток може розподілятися у вигляді дивідендів власникам акцій акціонерних товариств у розмірах, що обумовлені установчими документами та зборами акціонерів. Іншими напрямками розподілу прибутку є: поповнення статутного капіталу, створення резервного капіталу, нарахування частини премій за облігаціями тощо. Крім того, прибуток є основним фінансовим джерелом реалізації соціальних програм.

Використання прибутку в поточному періоді відображається за дебетом субрахунку 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді» в кореспонденції з кредитом рахунків 40 “Зареєстрований капітал”, 43 “Резервний капітал” – на суму прибутку, спрямованого до статутного та резервного капіталу підприємства; 67 “Розрахунки з учасниками” – на суму доходів (дивідендів),

нарахованих учасникам за рахунок прибутку. При складанні річного звіту сума використаного підприємством протягом звітного року прибутку списується на зменшення одержаного, невикористаного прибутку записом:

Д-т 441 “Прибуток нерозподілений”

К-т 443 ”Прибуток використаний у звітному періоді”

Після цього запису субрахунок 443 ”Прибуток використаний у звітному періоді” закривається (залишку на 1 січня наступного за звітним року немає), а на субрахунку 441 “Прибуток не розподілений” кредитове сальдо відображає залишок невикористаного на звітну дату прибутку [1, с.327-328].

Якщо в результаті господарської діяльності за звітний період підприємства мало непокритий збиток, то його сума списується за рахунок нерозподіленого прибутку або резервного капіталу.

Отже, в умовах стрімкого розвитку ринкової економіки місце і роль прибутку у господарському процесі безперервно зростає. Прибуток виступає не тільки стимулом господарської діяльності підприємств, але й основним джерелом розвитку їхньої діяльності.

З метою покращення та підвищення ефективності обліку прибутку доцільним є: на законодавчому рівні закріпити сутність поняття «прибуток», уточнити перелік показників, які його характеризують; розширити перелік класифікаційних ознак; впровадити реєстри аналітичного обліку фінансових результатів (прибутку/збитку) для узагальнення облікової інформації з метою задоволення інформаційних потреб різних користувачів.

Список використаних джерел

1. Крупка Я.Д., Задорожний З.В. Фінансовий облік: Підручник. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 451 с.,
2. Лень В.С. Фінансовий облік: навчальний посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2011, 608 с.;
3. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств: Підручник. К.: КНТЕУ, 2007. 345 с.

УДОСКОНАЛЕННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА РОСЛИННИЦТВА

Іван ТРИСКА

здобувач вищої освіти ОС «Бакалавр»

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет», Україна

Світлана СТЕНДЕР

к.е.н., доцент, асистент кафедри обліку,

оподаткування та технологій електронного бізнесу

Ключові слова: рослинництво, бухгалтерський облік, класифікація умовно-змінні витрати,